

Wenzel Karl Ernst (1830–1910)

Jedli jsme střídavě v jednotlivých pokojích, nejčastěji ale u Hackenberga a Hettmery, protože se oba raději než my ostatní zabývali záležitostmi s přípravou jídla. Po večeri jsme zůstávali v pokojích, při pivě vedli hovory o politice a debatovali jsme o nejrůznějších věcech. Nemohlo přitom nedojít také na národní záležitosti, a to bylo vždy poněkud citlivé místo, při němž mohlo dojít k roztržce. Ale k té nedošlo, ačkoliv dr. Zimmer měl v národním ohledu horkou krev a Vávra s Preisem také nezapřeli svůj slovanský pohled. Obě strany dávaly pozor, aby neublížily těm druhým. A když jsme byli debatováním unaveni, tak jsme si pro změnu zpívali.

(Gefängniserlebnisse von Prager Studenten in den Jahren 1848–1854, Vězeňské zážitky pražských studentů z let 1848 až 1854, 1913)

Notový zápis československé státní hymny v německém překladu z roku 1934. Byl zde použit překlad písně Kde domov můj? od W. K. Ernsta. Collegium Bohemicum.

Školní čítanka Lesebuch für österreichische allgemeine Volksschulen vyšla v mnoha vydáních. Vedle Ernsta se na ní podíleli Georg Ulrich a Franz Bruckner. Národní muzeum.

V Ernstově životopisné knize z dob jeho věznění Gefängniserlebnisse von Prager Studenten in den Jahren 1848–1854 byla otisknuta i jeho podobizna. Národní muzeum.

Místo, kde se výše uvedené scény odehrávaly, nebyla redakce novin nebo časopisů, kavárna, hospoda či parlamentní sněmovna. Prostřednictvím zdejšího rodáka Wenzela (Karla) Ernsta se ocitáme v pevnostním vězení v Munkači, dnešním Mukačevu na Ukrajině, v první polovině 50. let 19. století. Jméno autora úryvku, někdejšího politického vězně, pozdějšího středoškolského učitele, beletristy, dramatika a překladatele, bylo pro několik generací školou povinných všudypřítomné, ač ne zcela na první pohled viditelné. Setkávali se s ním totiž v čítcích německé literatury obecných a měšťanských škol v předlitavské části rakouské monarchie, ale i v meziválečném Československu. Později ho bylo možné nalézt jako jméno překladatele nejznámější české společenské písně 19. století *Kde domov můj?*, která se stala i hymnou nově vzniklého státu.

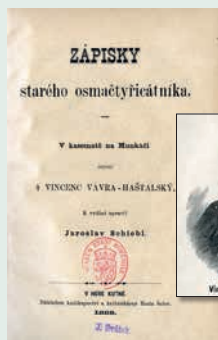
Ernstova rozsáhlá vlastní literární aktivita byla postupem času, nepočítáme-li kulturní a vlastivědné kruhy v rodném kraji České Nizozemí (Böhmisches Niederland), stále méně známá. Jeho životní příběh přitom může posloužit jako příklad věrnosti mladistvým ideálům svobody, rovnosti a bratrství bez ohledu na původ, jazyk, národnost či náboženství „toho druhého“, stejně jako obětavé práce pro školní děti a mládež i lásky k rodnému kraji.

Wenzel Ernst se narodil v Lišším/Röhrsdorfu v rodině řemeslníka a obchodníka s drátěnými produkty. Pro řemeslo se nadaný hoch nenadchnul, kaplan Sommer v nedaleké Lipové/Hainpachu mu poskytl nezbytné soukromé vyučování, které mu umožnilo vychodit s výborným prospěchem proslulé českolipské gymnázium. V roce 1847 odešel na studia do Prahy. O tom, s jakou intenzitou prožíval vnímavý mladík společenské a politické dění revolučního roku 1848, svědčí i jeho vstup do radikálně demokratického studentského spolku Markomannia, který – jak už název signalizuje – zakládali pražští studenti německého jazyka a národně liberálního politického smýšlení. Spolu se svými obdobně smýšlejícími českými kolegy z Českomoravského bratrstva (mj. s Josefem Václavem Fričem, Karlem Sabinou a Vincencem Vávrou Haštalským) usilovali „s dětskou lehkomyšlností“ o mezinárodně koordinované povstání proti Habsburkům a vytvoření „všeobecné federace evropských republik“. Celá akce však byla „velkými tlachaly“ vyražena a účastníci potrestáni; Ernst byl odsouzen na konci roku 1850 za vlastizradu k patnácti letům pevnostního vězení. Ve vězení, kde požívali všichni internovaní jistou míru svobody pohybu, však navázal řadu přátelství, jež přetrvala po celý jeho dlouhý život. Takto na něj vzpomíná například Vincenc Vávra Haštalský: „Když nás byli všichni již opustili, zůstali jsme, Ernst, Preis a já ještě při černé kávě sedět – důvěrná vzájemná sdělení utvrdila naše přátelství.“

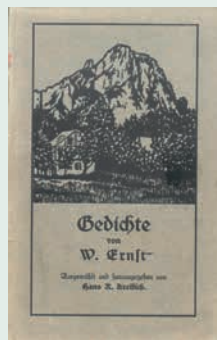
Od svých českých spoluvězňů se naučil obstojně česky a překládal do němčiny „lidové a zlidovělé písně národu československého“ (část z nich vyšla rovněž posmrtně v časopise *Čechische Revue* 1912), mezi nimi i zmiňovanou píseň slepého houslisty Mareše z *Fidlovačky*. V roce 1854 byl omilostněn, složil maturitu a pokoušel se studovat na pražské univerzitě. O jeho smýšlení svědčí i téma jeho písemné práce – vliv Senekovy filozofie na křesťanství. Privydlával si kondicemi a honoráři za uveřejněné práce, často s náměty z rodných severních Čech, s humoristickými a sociálně kritickými tématy, působil i jako redaktor časopisu *Erinnerungen*.

Politicky kompromitovaný Ernst mohl získat trvalější zaměstnání až v svobodnějších poměrech šedesátých let – od roku 1863 do konce roku 1869 učil na českolipské reálce. Roku 1869 byl povolán jako učitel zeměpisu a dějepisu na vyšší reálku v sedmém vídeňském okrese Neubau (Schottenfelder Oberrealschule). Jako oblíbený učitel zde působil až do roku 1891, vedle toho pracoval v četných pedagogických komisích, které se zabývaly reformou výuky dějepisu a literatury, psal divadelní referáty, publikoval povídky, román na pokračování, básně, ba i zpěvohru *Cisár Josef v Lobendavě* (Kaiser Joseph in Lobendau), která vyšla v antologii *Album Špičák: básně ze severních Čech* (Spitzberg-Album: Dichtungen aus Nordböhmen, 1883). Některé práce vydal později knižně, část básní v nářečí rodného kraje vyšla ve sbírce *Severočeská vlast* (Nordböhmisches Heimat, 1908). Na své krajany, mluvící česky, nezapomínal: ve sbírce překladů *Nejnovější poezie z Čech* (Neueste Poesie aus Böhmen, 1895) od Eduarda Alberta, vídeňského lékaře a mecenáše, najdeme oddíl *Lidové písně* (Volkslieder) s texty skladeb *Vyletěla holubička* nebo *Pod našima okny*. Jako osmdesátiletý dokončil práci na svých pamětech, kde se zjevně zalíbením, sebeironií i laskavým humorem vzpomíná na nedobrovolný pobyt za mřížemi, bez něhož by ovšem česká literatura byla chudší o jednoho čilého překladatele a spolehlivého i kritického přítele.

PhDr. Václav Petrbok, Ph.D.

Ernst je zmiňován v Zápisnících starého osmačtyřicátníka Vincence Vávry Haštalského, se kterým se setkal ve vězení. Národní muzeum.

Ernst ve svých dílech výrazně reflektoval svůj rodný kraj, Česká Nizozemí (Böhmisches Niederland). Reprodukce knižních obálek poskytl Krajská vědecká knihovna v Liberci.

Zhizovatelé: Národní muzeum – Matice česká, sekce Společnosti Národního muzea, ve spolupráci s obcí Lipová – srpen 2024.
Typografie, tisk: FAST digital print studio s. r. o., Praha 10. Kontakt: Matice česká, Václavské náměstí 68, 110 00 Praha 1, tel. 224 497 333, matice.ceska@nm.cz.